

**MAASLAND
COLLEGE**

Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
Brabant Noordoost

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL SCHOOLJAAR 2023-2024

MAASLANDCOLLEGE

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	1
1 Inleiding	2
1.1 <i>Wat is een schoolondersteuningsprofiel?</i>	2
1.2 <i>Leeswijzer</i>	2
1.3 <i>Achtergrondinformatie</i>	2
2. De ondersteuningsstructuur in de regio	3
2.1 <i>Basisondersteuning</i>	3
2.2 <i>Basis+traject</i>	3
2.3 <i>'Weer terug op koers'-klas of begeleiding</i>	3
2.4 <i>'Passend met anderen': het alternatief</i>	3
2.5 <i>Gespecialiseerd onderwijs</i>	4
2.6 <i>Samenwerking met ouders en jongeren</i>	4
2.7 <i>Samenwerking met andere partijen</i>	5
Begeleiders samenwerkingsverband	5
Ketenpartners	5
Andere externe partijen	6
3. De ondersteuningsstructuur van de school	7
3.1 <i>Algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning</i>	7
Ondersteuningsstructuur in de school	7
Het zorgadviesteam (ZAT)	9
Samenwerking met ouders en jongere	10
Contactpersonen	10
Beschikbare protocollen	11
3.2 <i>Regulier onderwijsproces en aanvullende ondersteuning</i>	11
3.3 <i>Extra informatie over ondersteuning</i>	19
Terug op Koers of Passend met anderen	19
Voortgezet Speciaal Onderwijs	19
3.4 <i>Ontwikkeldoelen</i>	19
Bijlagen	23
<i>Bijlage 1 – Arrangement begeleiding SWV 2023-2024</i>	23
<i>Bijlage 2 – Protocol dyslexie</i>	28
<i>Bijlage 3 – Protocol dyscalculie</i>	35

1 INLEIDING

Iedere jongere succesvol op school. Dat is waar alle middelbare scholen in de regio Brabant Noordoost werk van maken. De scholen in de gemeenten Oss, Meierijstad (Veghel en Sint-Oedenrode), Maashorst en Bernheze werken samen in een samenwerkingsverband passend onderwijs. Het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) bestaat uit scholen voor voortgezet onderwijs (VO) en scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (afgekort: SOP), dat door alle scholen in de regio opgesteld wordt. Doel van het schoolondersteuningsprofiel is om ouders¹, jongeren en andere geïnteresseerden inzicht te geven in de begeleiding en ondersteuning die geboden wordt binnen de school. Het SOP wordt elk schooljaar vernieuwd, zodat nieuwe ontwikkelingen erin verwerkt kunnen worden. Naast een beschrijving van de manier waarop passend onderwijs in de school wordt vormgegeven, staan in het SOP ook de ontwikkelambities van de school. Passend onderwijs kan namelijk altijd beter. Binnen het samenwerkingsverband wordt op basis van de schoolondersteuningsprofielen gekeken of we samen voor alle leerlingen een passend aanbod hebben.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk (2) staat een korte samenvatting van de mogelijkheden voor passend onderwijs in het samenwerkingsverband. Vervolgens staat er hoe wij daar binnen onze school invulling aan geven. In hoofdstuk 3 staat een beschrijving van de basisondersteuning: de ondersteuning die *alle* scholen voor voortgezet onderwijs in de regio bieden. In hoofdstuk 4 wordt in het kort uitgelegd welke mogelijkheden voor *extra* ondersteuning er zijn en hoe wij daarvoor samenwerken met andere scholen.

1.3 Achtergrondinformatie

Algemene informatie over de school is te vinden in de schoolgids en in het schoolplan. Deze zijn te vinden op onze website: www.maaslandcollege.nl.

Meer informatie over het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) kunt u vinden op www.swvvo3006.nl. U vindt daar onder andere aanvullende informatie over de ondersteuningsmogelijkheden in de regio en de afspraken die scholen daarover met elkaar hebben gemaakt.

¹ In verband met de leesbaarheid van is ervoor gekozen de term *ouders* te gebruiken als *ouders/verzorgers* bedoeld wordt.

2. DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR IN DE REGIO

In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de ondersteuningsstructuur in Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 30 06 (SWV VO 30 06) eruitziet. Het is een samenvatting van de afspraken die tussen de scholen gemaakt zijn voor de schooljaar 2023-2024.

Binnen passend onderwijs hebben scholen *zorgplicht*. Dat betekent dat zij er verantwoordelijk voor zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek te bieden. Als het kan op de eigen school en anders op een passende andere plek. Daarvoor werken reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs samen binnen het samenwerkingsverband. Er zijn verschillende ondersteuningsmogelijkheden. Hieronder leest u wat elke vorm van onderwijs/ondersteuning inhoudt.

2.1 Basisondersteuning

Alle leerlingen ondervinden dagelijks de basisondersteuning (basisaanpak en basis+traject), want jongeren nemen deel aan het reguliere onderwijs dat bestaat uit de lessituatie en andere schoolse activiteiten.

2.2 Basis+traject

Het basis+traject voorziet in ondersteuningsvormen voor jongeren die meer begeleiding nodig hebben voorafgaand, tijdens of na deelname aan het regulier onderwijsproces. De aard en intensiteit van ondersteunende activiteiten varieert en is afgestemd op de onderwijs-/ondersteuningsbehoefte van de jongere. Voorbeelden zijn 1-op-1 gesprekken, time-in (andere onderwijsplek binnen school), coaching en trainingen. De individuele vraag kan indien mogelijk in een deelgroep worden aangeboden. De duur en intensiteit van de interventie wordt afgestemd op de ondersteuningsaard.

2.3 'Weer terug op koers'-klas of begeleiding

Als het basis+traject onvoldoende bij kan dragen aan een succesvol vervolg van de schoolloopbaan van de jongere, dan is er extra ondersteuning nodig. De meeste scholen voorzien in de 'Weer terug op koers'-klas als kleinschalige setting of hybride begeleiding. Naast het lesinhoudelijke programma is er specifieke aandacht voor het ontwikkelen van de persoonlijke en interpersoonlijke competenties die nodig zijn in een reguliere onderwijssetting. Daarin wordt nadrukkelijk ook gekeken naar wat er nodig is om een onderwijsondersteunende thuissituatie te helpen creëren, waar nodig met hulp van ketenpartners. De doelstelling van deze vorm van begeleiding is dat de jongere zich met behulp van de geboden ondersteuning zo ontwikkelt dat teruggeschakeld kan worden naar een reguliere klas met nazorg vanuit het ondersteuningsteam.

2.4 'Passend met anderen': het alternatief

Naast genoemde ondersteuning kunnen de scholen ook een extern alternatief ondersteuningsaanbod faciliteren. We kennen hier twee kortdurende vormen binnen het regulier onderwijs:

De eerste vorm is het observatorium. Dit is een begeleidingstraject dat tijdelijk kan plaatsvinden op een andere VO-school. De jongere draait dan tijdelijk mee in een klas in het onderwijs op een andere

school, en krijgt daarnaast begeleiding vanuit de het ondersteuningsteam. Redenen voor een dergelijk traject kunnen zijn dat onduidelijk is of de jongere (nog) op de juiste plek zit. Door middel van tijdelijke plaatsing in een andere omgeving met begeleiding, observatie en eventueel onderzoek, wordt nagegaan wat de ondersteuningsbehoefte van de jongere is en hoe hierop afgestemd kan worden. Een proefplaatsing valt hier ook onder. De jongere krijgt dan een proefperiode om een andere leerroute te verkennen. Dit kan zowel binnen de eigen school als binnen een andere school worden georganiseerd. Deze vorm is ook een optie voor leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs (VSO), om een periode in een reguliere VO-school te verkennen. Voor sommige (dreigende) thuiszitters kan deze interventie ook ingezet worden.

De tweede vorm is een time-out. Dit houdt in dat de jongere tijdelijk onderwijs volgt binnen een andere school in de regio. Dit kan worden ingezet in situaties waarin een escalatie dreigt plaats te vinden of heeft plaatsgevonden. Door tijdelijk afstand van elkaar te nemen kunnen jongere, ouders en school werken aan noodzakelijke vaardigheden om verder te kunnen in het onderwijs, en het herstellen van de onderlinge relatie(s).

Voor beide vormen wordt de duur bepaald in afstemming met de jongere, ouders, scholen en ketenpartners.

2.5 Gespecialiseerd onderwijs

Een klein gedeelte van de jongeren is aangewezen op de gespecialiseerde voorziening om (weer) succesvol te zijn. Het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) is er voor jongeren die in hun ontwikkeling belemmerd worden door complexe en/of gestapelde problematiek, voortkomend uit gedrag en/of beperking. Deze jongeren hebben behoefte aan intensieve en specialistische ondersteuning bij het leren, de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of regulering van gedrag.

Het voortgezet speciaal onderwijs biedt een geïntegreerd en specifiek onderwijsaanbod afgestemd op de onderwijsbehoefte van de jongere, zowel didactisch als sociaal-emotioneel. Het onderwijs wordt verzorgd door docenten met speciale kennis en vaardigheden ten behoeve van de doelgroep. Daarnaast is de ondersteuningsstructuur zo ingericht dat de begeleiding op afroep, nabij of permanent aanwezig is.

2.6 Samenwerking met ouders en jongeren

Een belangrijk aspect bij het realiseren van schoolsucces is ouderbetrokkenheid. Binnen passend onderwijs spelen ouders dan ook een belangrijke rol. Uitgangspunt in de communicatie met ouders is dat de rol van ouders en de school bij opvoeden en onderwijs gelijkwaardig is, maar niet gelijk. Communicatie tussen school en ouders vindt vanuit deze grondhouding plaats. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Scholen zijn primair verantwoordelijk voor het onderwijs waar het kind aan deelneemt.

In de wetgeving rondom passend onderwijs zijn de rechten van ouders verschillend voor het uitstroomperspectief en het handelingsdeel van het OPP. Over beiden zijn scholen verplicht om op overeenstemming gericht overleg te voeren met ouders. Voor het handelingsdeel moet instemming gevraagd worden aan ouders. Het uitstroomperspectief wordt vastgesteld door de school na overleg,

maar instemming van ouders is niet vereist. In SWV VO 30 06 wordt het bovendien belangrijk gevonden om ook de jongere zelf te betrekken bij het plan.

Medezeggenschapsraad en ondersteuningsplanraad

Ouders hebben via de medezeggenschapsraad (MR) adviesbevoegdheid op het schoolondersteuningsprofiel van de school, waarin de ondersteuningsvormen binnen de school beschreven staan. De MR heeft instemmingsbevoegdheid op het schoolplan, waarin het reguliere onderwijsproces beschreven staat. Daarnaast zijn ouders en leerlingen vertegenwoordigd in de ondersteuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband.

Ouder- en jeugdsteunpunt

Een goede samenwerking tussen leerling, ouders en school is erg belangrijk in het organiseren van passend onderwijs. Hier zetten de scholen en het samenwerkingsverband zich voor in. Zij zijn tenslotte het eerste aanspreekpunt voor ouders en jongeren. Soms hebben ouders of jongeren hulp nodig bij hun vragen of ondersteuningsbehoefte. Voor ouders en jongeren die willen weten waar ze met welke vraag terecht kunnen, is er het ouder- en jeugdsteunpunt. Het ouder- en jeugdsteunpunt is onafhankelijk en geeft informatie.²

2.7 Samenwerking met andere partijen

Scholen kunnen passend onderwijs niet alleen uitvoeren. Uiteraard wordt er samengewerkt met ouders en jongere. Daarnaast wordt er ook samengewerkt met de begeleiders van het samenwerkingsverband en waar nodig met ketenpartners.

Begeleiders samenwerkingsverband

De begeleiders van het samenwerkingsverband zijn er om het primaire proces binnen de school te ondersteunen, wanneer de school op de ondersteuningsvraagstukken rondom jongeren extra expertise nodig hebben (en dat zelf niet in huis hebben). Op sommige expertisegebieden, die bijvoorbeeld incidenteel nodig zijn, wordt deze kennis extern ingehuurd bij het gespecialiseerde onderwijs. De groep begeleiders SWV is betrokken bij de nodige doorverwijzing naar tijdelijk in te huren partijen. Dit gebeurt bijvoorbeeld op het gebied van:

- Fysiek medische problematiek (Gabriel school)
- Specialistische psychiatrische problematiek (OZAPP)

Ketenpartners

Ervoor zorgen dat jongeren gezond en gelukkig opgroeien gaat verder dan alleen het onderwijs en de onderwijsomgeving. Om voor leerlingen onderwijs blijvend mogelijk te maken is, in afstemming met leerlingen en ouders, soms een intensieve samenwerking nodig met ketenpartners.

Er zijn verschillende mogelijkheden tot het inzetten van onze ketenpartners. Vanuit onze scholen (via het ondersteuningsteam) kunnen ketenpartners worden betrokken waar nodig. Daarnaast voorzien de gemeenten erin dat, conform de wet, de hulp van onze ketenpartners lokaal vrij toegankelijk is voor jongeren en ouders. Dit betekent dat jongeren en ouders ook op eigen initiatief, via de gemeente, hulp kunnen vragen van deze instanties. Een voorbeeld hiervan is opvoedondersteuning.

² Zie hiervoor de website van het ouder- en jeugdsteunpunt 3006: <https://www.ouderjeugdsteunpunt3006.nl/>

Andere externe partijen

Tot slot zijn er nog enkele andere partijen waarmee scholen intensief samenwerken om ervoor te zorgen dat iedere jongere naar school kan en gaat: GGD, leerplichtambtenaren (Regionaal Bureau Leerplicht Brabant Noordoost), gemeenten, scholen voor primair onderwijs en scholen voor vervolgonderwijs.

3. DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR VAN DE SCHOOL

In het vorige hoofdstuk is uitgelegd wat de afspraken in het samenwerkingsverband zijn over passend onderwijs. In dit hoofdstuk leggen wij uit hoe we daar binnen onze school uitvoering aan geven. Dit hoofdstuk begint met algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning. Daarna wordt ingegaan op de inhoud van de basisondersteuning. En vervolgens wordt uitgelegd hoe wij te werk gaan als we vermoeden dat een jongere extra ondersteuning nodig heeft. Tot slot wordt stilgestaan bij de ontwikkelambities van de school op het gebied van passend onderwijs.

3.1 Algemene informatie over de organisatie van begeleiding en ondersteuning

Ondersteuningsstructuur in de school

Visie van de school op ondersteuning

Het Maaslandcollege bereidt leerlingen optimaal voor op een kansrijk, goed en gelukkig leven binnen de (internationale) samenleving. In het voortgezet onderwijs is een goede leerlingbegeleiding essentieel. Op het Maaslandcollege kenmerkt deze begeleiding zich door een focus op drie onderdelen. Bij het 'leren leren' staat de studie van de leerling centraal: het plannen van studie, het plannen van leeractiviteiten. Bij het 'leren kiezen' wordt aandacht gegeven aan de keuzes waarmee een leerling te maken krijgt: welke afdeling kies ik na de brugklas, welk vakkenpakket, welke vervolgstudie. Ten derde is er een actieve persoonlijke en sociale begeleiding.

Het Maaslandcollege biedt leerlingen uitdaging waar mogelijk en ondersteuning waar nodig. We stellen onze leerlingen in staat de eigen grenzen te verleggen en bieden ondersteuning aan leerlingen die hiervoor extra faciliteiten en/of begeleiding nodig hebben. Een stevig neergezet mentoraat, begeleidingsprogramma en een breed professioneel ondersteuningsteam zorgen ervoor dat de leerlingen uitstekend bediend worden.

Onderwijsaanbod: gepersonaliseerd onderwijs

Het Maaslandcollege is een school voor mavo, havo, vwo, tweetalig mavo, tweetalig havo en tweetalig vwo en telt nu 1175 leerlingen en 150 medewerkers. In het schooljaar 2020-2021 is het Maaslandcollege van start gegaan met een eigen onderwijsconcept genaamd 'GO'. GO biedt een leerproces waarbij leerlingen op hun eigen wijze, tempo en niveau werken aan van tevoren vastgestelde leerdoelen. Leerlingen en leraren zijn, ieder met een eigen onderscheidende rol, samen verantwoordelijk voor het leerproces. Dit is een doorontwikkeling van de onderwijskundige koers van de school. Eén van de pijlers is de individuele coaching van de leerling. Daar is in schooljaar 2019-2020 al mee begonnen in de brugklassen. Alle brugklasleerlingen krijgen één-op-één coaching. De streeftijd per leerling is 10 minuten per week. Waar nodig wordt, in individuele gevallen, de frequentie of coachtijd aangepast. Leerlingen worden begeleid in het stellen van leerdoelen, reflecteren op het leren, 'leren leren', leren plannen, bespreken van resultaten en in het sociaal-emotioneel functioneren. Daarnaast is er tijdens de coaching aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling, zoals dat ook werkt in het mentoraat. Het is aan de coach, in overleg met de leerling en/of ouder(s), om te bepalen welke invalshoek het meest geschikt is: via het leren en/of plannen of sociaal-emotioneel. Na elke perioderapportage zijn ouder(s) welkom bij het coachgesprek.

Mentoren/coaches en vakdocenten

In leerjaar 1 en 2 zijn voor elke klas twee coaches aangesteld. In leerjaar 3 is voor elke klas één coach aangesteld. De overige jaarlagen werken nog met mentoren. Voor elke klas is een mentor aangesteld. In verband met de leesbaarheid is ervoor gekozen om de term *mentor* te gebruiken als de term *mentor of coach* bedoeld wordt. Deze mentor verzorgt naast vaklessen ook begeleidingslessen en coaching in leerjaar 1, 2 en 3 en is intensief betrokken bij alle activiteiten. De mentor is het aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en vakdocenten. Daarnaast neemt hij het initiatief indien specifieke begeleiding nodig is. Als geen ander is de mentor in staat om 'heel de persoon' van de leerling te begeleiden. Uiteraard kan dat alleen in samenspraak met ouders en vakdocenten. Behalve de begeleiding die op het individu is gericht, geeft de mentor ook sturing aan het groepsproces. Een goede sfeer en veiligheid in de klas zijn hierbij uitgangspunten. De vakdocenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de leerlingen binnen hun vakgebied.

Het volgen van de leerling

Wij houden nauwgezet het persoonlijk functioneren, de sociaal-emotionele ontwikkeling en vanzelfsprekend de studieresultaten van elke leerling bij. Daarmee is het mogelijk om samen met de leerling een optimaal traject uit te stippelen. Minimaal drie keer per jaar bespreken de vakdocenten onder leiding van de mentor de individuele leerlingen en hun klas.

Begeleidingslessen tijdens de eerste leerjaren

Alle klassen van de onderbouw hebben één begeleidingsles per week. De mentor verzorgt deze les. Het is een vertrekpunt van waaruit alle begeleiding wordt aangestuurd. De mentor schenkt in de begeleidingslessen ruim aandacht aan sociale vaardigheden als samenwerken en luisteren naar elkaar. Ook het functioneren van de klas als groep komt regelmatig aan de orde. Vooral in het begin besteden we hieraan veel aandacht. Ook voor het onderdeel 'leren leren' vervult de begeleidingsles een spilfunctie. Zo komen onder andere de studievoordigheden voor de verschillende vakken ter sprake. Ook zoekt de docent samen met de leerlingen naar de beste manier van huiswerk maken. Hij houdt daarbij goed in het oog dat iedere leerling zijn eigen 'leerstijl' heeft. Het 'leren kiezen' komt tijdens de begeleidingslessen eveneens aan de orde. Na de brugperiode wordt een trajectadvies gegeven dat als richtroute fungeert. Definitieve determinatie vindt plaats aan het einde van de onderbouw. In de hogere klassen zijn vakkenpakket, sector en profiel belangrijk. In de schoolgids wordt de keuzebegeleiding uitgebreid beschreven.

In de brugklassen ruimen wij in het begin van het schooljaar veel tijd in voor de introductie van de leerlingen in onze school. Daarmee maken wij hen vertrouwd met de nieuwe schoolsituatie. De eerste drie schooldagen zijn daaraan ook grotendeels gewijd. De periode van introductie sluiten wij af met een brugklaskamp en een speciaal programma om pestgedrag te voorkomen. Ook in de tweede klassen besteden we in de introductieperiode veel aandacht aan de kennismaking met elkaar en het omgaan met elkaar als groep.

Individuele begeleiding in de hoogste leerjaren

In de hoogste klassen is de begeleiding meer individueel gericht. Leerlingen worden steeds meer aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid. Uiteindelijk maakt de leerling de keuze voor een vervolgopleiding. Alle voorgaande keuzes maken deel uit van die ene definitieve keuze aan het eind van het voortgezet onderwijs. In dit hele proces van kiezen zijn belangstelling en capaciteiten de

voornaamste factoren. Van de leerling verwachten we in toenemende mate dat ze nadenken over wat zij willen, kunnen en durven. De mentor en decaan begeleiden dit (lange) proces intensief. Mocht blijken dat verder onderzoek gewenst is, dan is er onder meer de gelegenheid de leerling te laten testen door het adviesbureau voor opleiding en beroep.

Ondersteuningsstructuur

Naast de begeleiding door mentoren en vakdocenten kent het Maaslandcollege nog andere vormen van begeleiding vanuit de trajectvoorziening, die bedoeld zijn voor leerlingen voor wie de begeleiding uit het reguliere onderwijsproces niet voldoende is en die tijdelijk meer ondersteuning nodig hebben om goed mee te kunnen komen op school. Het is een steun(tje) in de rug. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn bij leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, gedragsproblemen of lichamelijke problemen. Te denken valt aan (groeps)begeleidingen en trainingen aan leerlingen in nauwe samenwerking met mentor en ouders. In paragraaf 3.2 staan de verschillende begeleidingsvormen en de inhoud van deze begeleidingsvormen beschreven. Hoe de begeleiding eruit ziet en hoe lang die duurt, hangt af van wat een leerling nodig heeft. Het traject is altijd op maat. De ondersteuning wordt verzorgd door leerlingbegeleiders in de school. Aanmelding hiervoor gebeurt door de mentor in samenspraak met de leerling en ouders en wordt gedaan bij de ondersteuningscoördinatoren. De ondersteuningscoördinatoren zijn mevrouw L. Liefstink en de heer M. Knops. Als het nodig is, worden leerlingen, met toestemming van ouders, besproken in het zorgadviesteam (ZAT). Zie hieronder meer informatie over het ZAT.

De heer Knops draagt zorg voor de coördinatie van het ZAT en is contactpersoon voor de GGD (jeugdarts en verpleegkundige) en leerplichtambtenaar. Daarnaast coördineert hij de Hellup-groep (zie paragraaf 3.2 voor meer uitleg over de Hellup-groep). Mevrouw Liefstink coördineert onder andere de ondersteuning aan leerlingen met leerproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en medische problematiek.

Soms blijkt tijdens de schoolloopbaan of bij de aanmelding dat de basisondersteuning (regulier onderwijsproces en trajectvoorziening) niet voldoende is voor een leerling om goed mee te kunnen komen op school. Dan heeft de leerling extra ondersteuning nodig in de vorm van koersklassen of VSO. Ook een leerling die extra ondersteuning nodig heeft welke de basisondersteuning van de school overstijgt, wordt besproken in het ZAT. Nagegaan wordt welke ondersteuning de leerling nodig heeft en welk (onderwijs)arrangement passend is voor de leerling, uiteraard in nauw overleg met ouders (en leerling).

Het zorgadviesteam (ZAT)

In het zorgadviesteam (ZAT) worden leerlingen besproken die om welke reden dan ook vastlopen op school. Het ZAT richt zich onder andere op leerlingen met leerproblemen, sociaal-emotionele problematiek, gedragsproblemen en lichamelijke problemen. Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die wenselijk is voor de leerling. Het ZAT komt wekelijks bij elkaar. De voorzitter van het ZAT is de heer M. Knops, ondersteuningscoördinator. Mevrouw L. Liefstink, ondersteuningscoördinator en orthopedagoog, mevrouw E. Otten, psycholoog, mevrouw M. Donkervoort, orthopedagoog, mevrouw E. Eijnhoven, begeleider van het samenwerkingsverband en mevrouw M. de Neree tot Babberich, aansluitfunctionaris van Ons Welzijn, maken deel uit van dit team. Eén keer per maand is er een zorgadviesteam breed (ZAT breed) waarbij de leerplichtambtenaar, de schoolarts en jeugdverpleegkundige van de GGD en de jeugdagent (op

afroep) aansluiten. Op afroep kunnen ook de mentoren en afdelingsleiders deelnemen. Het Maaslandcollege werkt nauw samen met de genoemde externe ketenpartners.

Als de ondersteuningsbehoefte van de leerling de taak en/of mogelijkheden van de mentor (en vakdocenten) overstijgt, kan de leerling door de mentor of afdelingsleider via een aanmeldformulier worden aangemeld bij het ZAT. Voordat bespreking in het ZAT plaatsvindt, vraagt de mentor eerst toestemming aan ouders en eventueel de leerling (16 jaar of ouder). Zij ondertekenen tevens het aanmeldformulier. Vanuit het ZAT wordt een advies uitgebracht over de ondersteuning die wenselijk is voor de leerling. Hetgeen besproken is in het ZAT en de gemaakte afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem (Magister) en teruggekoppeld aan de mentor die op zijn beurt ouders en leerling informeert. Om de eventuele ingezette ondersteuning te evalueren, wordt de leerling op een later moment nog eens besproken in het ZAT of ZAT breed.

Samenwerking met ouders en jongere

Leerlingen en ouders geven samen met de medewerkers van de school inhoud en richting aan het onderwijsleerproces op het Maaslandcollege. Een goed contact en een goede samenwerking zijn dan ook van groot belang. De school betreft de ouders zoveel mogelijk bij de voortgang en het welbevinden van hun kind. Voor algemene informatie over de samenwerking met ouders verwijzen we naar de schoolgids paragraaf 6 ('betrokkenheid bij het Maaslandcollege'). De mentor is in principe de spil in het contact met ouders en leerling. Ouders hebben meerdere malen per jaar de mogelijkheid om in gesprek te gaan met de mentor en de vakdocenten. Tussentijds neemt de mentor contact op met de ouders wanneer er problemen zijn met betrekking tot aanwezigheid, studiehouding of gedrag van de leerling. Ouders kunnen hun kind volgen via Magister, daarin staan de studieresultaten en de absenties. Voor leerlingen die extra ondersteuning krijgen binnen de trajectvoorziening is soms de leerlingbegeleider naast de mentor degene die contact onderhoudt met ouders, leerling en eventuele overige betrokkenen zoals een schoolondersteuner en/of een hulpverleningsinstantie. Regelmatig vinden er voortgangsgesprekken plaats met alle betrokkenen.

Contactpersonen

Als u vragen hebt over de begeleiding en ondersteuning op onze school of u wilt uw zorgen over uw kind delen, dan kunt u terecht bij de volgende personen:

<i>Situatie/onderwerp</i>	<i>Contactperso(n)en</i>	<i>Functie</i>	<i>Contactgegevens</i>
Ik wil mijn kind aanmelden op school en verwacht dat hij/zij extra ondersteuning nodig heeft.	Mevrouw L. Liefink	Ondersteuningscoördinator en orthopedagoog	l.liefink@maaslandcollege.nl
Mijn kind zit op school en ik vermoed dat er meer begeleiding of extra ondersteuning nodig is.	Mentor	Mentor	Zie schoolgids 2023-2024 > paragraaf 5 > de teams van mentoren

Ik heb een klacht over de begeleiding van mijn kind.	Bij klachten over de begeleiding verzoeken wij u om dit eerst te bespreken met de betrokkene(n). Indien dit niet voldoende blijkt te zijn, kunt u contact opnemen met de afdelingsleider.	Betrokkene(n) / afdelingsleider	Zie schoolgids 2023-2024 > paragraaf 5 > de teams van mentoren
--	---	---------------------------------	--

Beschikbare protocollen

De school heeft onderstaande protocollen op het gebied van onderwijsondersteuning:

<i>Protocol</i>	<i>Waar is het protocol te vinden of op te vragen?</i>
☒ Dyslexieprotocol	Zie bijlage 2
☒ Dyscalculieprotocol	Zie bijlage 3
☒ Pestprotocol	Zie www.maaslandcollege.nl > onze school > veiligheid en privacy
☒ Sociale veiligheidsplan	Zie www.maaslandcollege.nl > onze school > veiligheid en privacy
☒ Protocol medisch handelen en handelen bij ziekte	Op basis van het protocol 'medicijnverstrekking en medisch handelen op scholen' van de GGD Hart voor Brabant
☒ Verzuimprotocol	Zie www.maaslandcollege.nl > Praktische informatie > Schoolgids
☒ Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Op basis van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van de Rijksoverheid > https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode

3.2 Regulier onderwijsproces en aanvullende ondersteuning

Om goed aan te kunnen sluiten bij de onderwijssituatie en doelgroep van de school richt de school zelf het regulier onderwijsproces in. Hieronder staat een schema met afspraken binnen het samenwerkingsverband over (ondersteunings)activiteiten, die gelden voor alle leerlingen (regulier onderwijsproces) en activiteiten die plaatsvinden als de situatie van de leerling daarom vraagt.

Ondersteuning aan leerlingen met leerproblemen, o.a. bij ernstige lees- en/of spellingproblemen en dyslexie, ernstige rekenproblemen en dyscalculie, en problemen in de informatieverwerking, concentratie en planning.		
Onderwerp	Hoe de school hier werk van maakt binnen het regulier onderwijsproces	Hoe de school hier werk van maakt binnen de trajectvoorziening
Volgen en signaleren van leerlingen met leerproblemen.	Dit gebeurt door vakdocenten en mentoren. De mentor is de spil in het signaleren van leerlingen met leerproblemen, maar ook vakdocenten zijn hier alert op. Minimaal drie keer per jaar	Binnen de trajectvoorziening worden leerlingen met leerproblemen indien nodig in groepsverband of individueel begeleid.

	<p>bespreken de vakdocenten onder leiding van de mentor de individuele leerlingen en hun klas. Indien nodig worden er vervolgacties uitgezet. Zo kan de leerling worden aangemeld bij het ondersteuningsteam als ondersteuning gewenst is.</p> <p>Tevens wordt op school in de onderbouw gebruik gemaakt van de Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau (NIO). Deze test geeft een indicatie van het schoolniveau.</p>	
<p>Ondersteuning gericht op het versterken van de taalvaardigheid.</p>	<p>Binnen het regulier onderwijsproces hebben vakdocenten aandacht voor, en bieden ondersteuning aan, leerlingen die moeite hebben met taalvaardigheid. In de vaklessen en in de flexlessen is er aandacht voor leerlingen die extra instructie en begeleiding nodig hebben.</p>	<p>In het begin van leerjaar 1 gaan wij na welke leerlingen spelling- en/of leesproblemen hebben. Voor de leerlingen die een achterstand laten zien op het gebied van spellen en/of lezen wordt er gedurende het gehele schooljaar wekelijks een uur begeleiding geboden. Leerlingen werken in dit uur onder leiding van een vakdocent Nederlands middels een online programma aan hun spelling- en leesvaardigheden.</p> <p>Voor anderstalige leerlingen of leerlingen uit culturele minderheidsgroepen is er, indien nodig, begeleiding op het gebied van begrijpend lezen, technisch lezen, leesstrategieën, spelling en woordenschat: NT2-begeleiding. Deze begeleiding wordt individueel en in groepsverband geboden.</p> <p>Voor leerlingen met dyslexie is er in het eerste leerjaar een speciale begeleiding opgezet. In deze wekelijkse begeleiding wordt onder andere aandacht besteed aan lezen, komen leertips voor Nederlands en de moderne vreemde talen aan bod en krijgen leerlingen de ruimte om individuele hulpvragen te stellen.</p> <p>Om leerlingen beter te leren omgaan met hun lees- en spellingproblemen is sociaal-emotionele begeleiding ingebouwd. Om de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen te vergroten, wordt er in de begeleiding ook kennis gemaakt met de verschillende</p>

		<p>digitale hulpmiddelen. Leerlingen met dyslexie uit hogere leerjaren kunnen bij vragen altijd een beroep doen op de ondersteuningscoördinator of de dyslexiecoach.</p> <p>Wanneer er een vermoeden bestaat dat er mogelijk sprake is van dyslexie bij een leerling, kan een dyslexiescreening worden afgenomen. Indien er in deze screening voldoende aanwijzingen voor dyslexie worden gevonden dan wordt vervolgonderzoek naar dyslexie geadviseerd aan leerling en ouders.</p> <p>Leerlingen uit leerjaar 1 die na een half jaar begeleiding op het gebied van spellen en lezen onvoldoende vooruitgang hebben laten zien bij het online programma Numo worden tevens gescreend op mogelijke aanwijzingen voor dyslexie.</p>
Werken met en volgens protocol dyslexie: faciliteiten en hulpmiddelen.	Zie protocol dyslexie in de bijlage.	Zie protocol dyslexie in de bijlage.
Ondersteuning gericht op het versterken van de rekenvaardigheid.	Binnen het regulier onderwijsproces hebben vakdocenten aandacht voor, en bieden ondersteuning aan, leerlingen die moeite hebben met rekenvaardigheid. In de vaklessen en in de flexlessen is er aandacht voor leerlingen die extra instructie en begeleiding nodig hebben.	In het begin van leerjaar 1 gaan wij door middel van toetsen en analyse van het basisschooldossier na welke leerlingen rekenproblemen hebben. Aan deze leerlingen wordt het gehele schooljaar wekelijks een uur rekenbegeleiding geboden door een vakdocent wiskunde. Leerlingen met dyscalculie worden gedurende hun gehele schoolloopbaan begeleid door de dyscalculiecoach.
Werken met en volgens protocol dyscalculie: faciliteiten en hulpmiddelen.	Zie protocol dyscalculie in de bijlage.	Zie protocol dyscalculie in de bijlage.
Begeleiden van leerlingen bij het leren leren.	Iedere vakdocent besteedt hier aandacht aan in zijn les. Tevens wordt er in de begeleidingslessen in de onderbouw doorlopend aandacht besteed aan 'leren leren'. De mentor verzorgt deze lessen. In de leerjaren 1 en 2 wordt in de begeleidingslessen gewerkt met de methode Tumult.	Mocht de begeleiding die geboden wordt in het reguliere onderwijsproces niet voldoende zijn dan kunnen leerlingen (met name uit de onderbouw) studiebegeleiding krijgen van een leerlingbegeleider gericht op 'leren leren'. De leerlingbegeleider ondersteunt de leerlingen in een klein groepje

		gedurende een korte tijd intensief. De leerlingen krijgen daardoor een beter zicht op hun manier van studeren.
Aandacht voor leerlingen die op specifieke leergebieden extra instructie en begeleiding nodig hebben.	In de vaklessen en in de flexlessen is er aandacht voor leerlingen die extra instructie en begeleiding nodig hebben.	Leerlingen uit de onderbouw die moeite hebben met 'leren leren' en/of plannen en organiseren kunnen gedurende een korte periode studiebegeleiding krijgen gericht op bovenstaande vaardigheden. Ook is er een mogelijkheid om op school bijles voor een vak in te schakelen van de 'hulptroepen'.
Aandacht voor leerlingen die op specifieke leergebieden extra uitdaging nodig hebben.	De vakdocenten differentiëren in de lessen. In de brugklas zijn er door de invoering van GO nog meer mogelijkheden om te differentiëren in werkwijze, niveau en tempo door naast vaklessen ook keuzelessen aan te bieden. Daarnaast biedt de school ruimte aan leerlingen die door hun capaciteiten of interesses meer aankunnen of meer uitdaging nodig hebben dan andere leerlingen. Het gaat hierbij niet om specifieke leergebieden. Zo biedt onze school tweetalig onderwijs aan voor mavo-, havo- en vwo-leerlingen. Daarnaast omvat het vwo-onderwijs in de onderbouw een breed onderzoeksprogramma voor alle vwo-leerlingen. Op mavo bieden wij het extra vak LO2 en het vak beroepsroute (competenties ontwikkelen door middel van projecten in groepen) aan. Tot slot kunnen leerlingen deelnemen aan De Brugroute. De Brugroute is ontwikkeld in samenwerking met basisschool Hertogin Johanna V. Dit is een onderwijsprogramma voor leerlingen in groep 7, groep 8, klas 1 en klas 2 waarmee leerlingen gedurende zes weken een middag samenwerken aan een thema zoals Kracht en Energie, Groei en Leven, Tijd en Ruimte en Taal en Communicatie.	Voor leerlingen die extra uitdaging nodig hebben, kunnen we een individueel maatwerktraject inzetten. Daarnaast bieden we in de brugklas de 'talenttraining' aan. In deze training is nog meer aandacht voor hoogbegaafdheid. Er wordt onder andere aandacht besteed aan: welke talenten heb ik?, welke leerstrategieën kan ik inzetten bij het leren en welke hobbels kan ik tegenkomen op het Maaslandcollege en wat kan ik dan doen? In de bovenbouw van het vwo bestaat de mogelijkheid om colleges te volgen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Ook wordt in verschillende leerjaren deelgenomen aan landelijk georganiseerde talentwedstrijden, zoals de Kangarowedstrijd voor talentvolle rekenaars.
Ondersteuning aan leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en gedragsproblemen, o.a. milde vormen van angst en onzekerheid, zoals faalangst, examenvrees en keuzeproblemen, moeite in de sociale omgang met leeftijdsgenoten en volwassenen, belemmeringen door een gebrek aan		

onderwijsmotivatie, bewegingsonrust, impulsiviteit, mild opstandig gedrag, en problemen in de sociale afstemming (ongepast gedrag).

Onderwerp	<i>Hoe de school hier werk van maakt binnen het regulier onderwijsproces</i>	<i>Hoe de school hier werk van maakt binnen de trajectvoorziening</i>
<p>Signaleren van leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en/of internaliserende gedragsproblemen.</p>	<p>De mentor is de spil in het signaleren van leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en/of internaliserende gedragsproblemen, maar ook vakdocenten zijn hier alert op. Mentoren kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan de gatekeeperstraining van de GGZ Oost Brabant om leerlingen met somberheidsklachten beter te kunnen signaleren en door te verwijzen. Het gehele ondersteuningsteam en een groot gedeelte van het docententeam heeft eerder al deelgenomen aan deze training. In leerjaar 2 en 4 wordt er daarnaast een screening gedaan door de jeugdverpleegkundige van de GGD Hart voor Brabant. Tevens wordt bij alle leerlingen uit de leerjaren 1 en 2 de schoolvragenlijst afgenomen. Indien nodig worden er naar aanleiding van de resultaten uit de screening en/of vragenlijst in overleg met ouders en leerling vervolgstappen gezet.</p>	<p>Indien nodig kan de mentor leerlingen met sociaal-emotionele problematiek en/of internaliserende gedragsproblemen aanmelden bij het ZAT en in overleg met ouders en leerling worden vervolgstappen uitgezet. Ter preventie van internaliserende problematiek kunnen leerlingen met somberheidsklachten deelnemen aan het preventieprogramma Op Volle Kracht (in samenwerking met de GGZ Oost Brabant en de Radboud Universiteit). In deze training wordt onder andere geleerd hoe gedachten invloed hebben op hoe je je voelt. Door het leren ombuigen van niet-helpende gedachten kunnen leerlingen er voor zorgen dat ze zich beter voelen. Ook kunnen leerlingen die onvoldoende grip hebben op stress deelnemen aan de training 'grip op stress'. In de training wordt leerlingen geleerd hoe ze op een gezonde manier met stress kunnen omgaan en om hun mentale weerbaarheid en veerkracht te vergroten. In de training is onder andere specifieke aandacht voor signalen van stress, de balans tussen draagkracht en draaglast, het creëren van rust en het efficiënt gebruiken van tijd.</p>
<p>Begeleiding van leerlingen met faalangst/examenrees.</p>	<p>In de reguliere lessen is er aandacht voor leerlingen met faalangst. Vakdocenten houden hier rekening mee en begeleiden leerlingen daar waar mogelijk bij toetsen en andere opdrachten waar leerlingen angstig voor zijn.</p>	<p>Leerlingen met faalangst en/of examenrees kunnen een faalangstreductietraining volgen op school.</p>
<p>Ondersteuning van leerlingen met keuzeproblemen.</p>	<p>De coördinatie van de schoolsoort-, richting-, sector- en profielkeuze, evenals de</p>	<p>Mocht blijken dat verder onderzoek gewenst is dan bestaat de mogelijkheid om via</p>

	<p>loopbaanoriëntatie, is in handen van de decaan. De mentoren verzorgen in nauwe samenwerking met de afdelingsleider en de decaan de begeleiding van de leerlingen op dit gebied. Om ook ouders nauw te betrekken bij de te maken keuzes, vindt er ruim voor iedere keuze uitgebreide voorlichting plaats door de mentor of de decaan op de daarvoor bestemde ouderavonden.</p>	<p>de school de leerling te laten testen door het AOB (Adviesbureau voor Opleiding en Beroep). Zie verder de schoolgids 2023-2024.</p>
<p>Ondersteuning bij het ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden.</p>	<p>De mentor schenkt in de begeleidingslessen ruim aandacht aan sociale vaardigheden als samenwerken en luisteren naar elkaar.</p>	<p>Voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben bij het ontwikkelen en/of versterken van hun sociale vaardigheden is in leerjaar 1 een sociale vaardigheidstraining beschikbaar.</p>
<p>Aandacht voor het bevorderen van schoolmotivatie.</p>	<p>Dit gebeurt door de mentor (onder andere in de begeleidingslessen) en in de les door de vakdocenten.</p>	<p>Tevens is er in de verschillende vormen van begeleiding binnen de trajectvoorziening aandacht voor (het bevorderen van) schoolmotivatie.</p>
<p>Signaleren van leerlingen met externaliserende gedragsproblemen.</p>	<p>De mentor is de spil in het signaleren van leerlingen met externaliserende gedragsproblemen, maar ook vakdocenten spelen hier een rol in en zijn hier alert op.</p>	<p>Indien nodig kan de mentor leerlingen met externaliserende gedragsproblemen aanmelden bij het ZAT en in overleg met ouders en leerling worden vervolgstappen uitgezet.</p>
<p>Aandacht voor het bevorderen van sociale veiligheid in de groep/school.</p>	<p>De mentor schenkt in de begeleidingslessen ruim aandacht aan het functioneren van de klas als groep en de sociale veiligheid in de groep. Voor het bevorderen van sociale veiligheid wordt gebruik gemaakt van een anti-pestprotocol. Deze is te vinden op de site www.maaslandcollege.nl. Er is een anti-pest coördinator op school aanwezig die dit coördineert. Ook wordt er in de begeleidingslessen aandacht besteed aan de omgang met sociale media en thema's rondom agressie, geweld (waaronder pesten) en discriminatie.</p>	<p>Indien nodig worden er vanuit de trajectvoorziening groepsinterventies ingezet in samenwerking met de mentor en afdelingsleider. Ook kan er een beroep worden gedaan op de Hellup-groep. De Hellup-groep, een vorm van psychosociale begeleiding, bestaat uit docenten waarbij de leerling zijn verhaal kwijt kan en over zijn problemen kan praten. Leerlingen krijgen hulp bij het zoeken naar oplossingen.</p>

	<p>Iedereen moet zich op het Maaslandcollege veilig en thuis kunnen voelen.</p> <p>Leerlingen en medewerkers die te maken krijgen met agressie, geweld, pesten en/of seksuele intimidatie of zich niet veilig voelen, kunnen terecht bij de vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersonen op school zijn mevrouw A. Coumans en de heer M. Knops. Zie de schoolgids 2023-2024 voor hun contactgegevens.</p>	
<p>Aandacht voor het voorkomen van gedragsproblemen in en buiten de klas.</p>	<p>Vakdocenten houden in de lessituatie rekening met leerlingen waarvan een specifieke ondersteuningsbehoefte bekend is. Zij zijn in staat om hier in hun klassenmanagement rekening mee te houden. Bijzonderheden van leerlingen worden vermeld in het leerlingvolgsysteem (Magister) en aan het begin van elk schooljaar aan alle vakdocenten en mentoren verspreid. Zo is elke mentor en vakdocent op de hoogte van de specifieke ondersteuningsbehoefte van een leerling. Tevens is voor alle vakdocenten en mentoren een brochure beschikbaar met daarin het profiel van een leerling met ASS, AD(H)D, ODD, DCD, dyslexie of dyscalculie en de faciliteiten waarop de leerling eventueel een beroep kan doen (mits het gebruik maken van deze faciliteiten genoemd staat in een verslag/verklaring van een erkend deskundige).</p>	<p>Leerlingen met gedragsproblemen kunnen, indien nodig, gebruik maken van een time-out kaart. Deze wordt via de mentor aangevraagd bij de ondersteuningscoördinator/ortho pedagoog. Hiermee kunnen leerlingen een (les)situatie verlaten op het moment dat de spanning te hoog oploopt. Ook de vakdocent kan de leerling een time-out geven als hij ziet dat de spanning te hoog oploopt en de leerling storend gedrag gaat vertonen. Leerlingen met een time-out kunnen tot rust komen in de ruimte van de trajectvoorziening.</p>
<p>Maatregelen voor leerlingen die tijdelijk niet in de klas kunnen zijn als gevolg van storend gedrag voor zichzelf of anderen.</p>	<p>Afspraken omtrent verwijdering uit de les zijn te vinden in de schoolgids 2023-2024 > paragraaf 9 > het abc. Leerlingen die uit de les zijn gestuurd, worden opgevangen in het opvanglokaal.</p>	<p>Zoals hierboven beschreven, bestaat de mogelijkheid voor de leerling om een time-out te krijgen/nemen. Leerlingen krijgen dan een time-out pasje en kunnen tot rust komen in de ruimte van de trajectvoorziening.</p>

		Dit gebeurt in samenspraak met het ondersteuningsteam. Ook kunnen er op individueel niveau afspraken gemaakt worden met een leerling. Dit gebeurt door de mentor en/of afdelingsleider, eventueel in samenspraak met de ondersteuningscoördinator/ortho pedagoog.
--	--	---

Ondersteuning aan leerlingen met lichamelijke beperkingen, o.a. bij milde auditieve, visuele of motorische beperkingen, bij milde spraaktaal belemmeringen, en bij milde belemmeringen als gevolg van een medische conditie.	
Onderwerp	Hoe de school hier werk van maakt binnen het <i>regulier onderwijsproces en de trajectvoorziening</i>
Werken met en volgens een protocol medisch handelen en handelen bij ziekte.	Op school wordt gehandeld volgens het protocol 'medicinverstrekking en medisch handelen op scholen' van de GGD Hart voor Brabant.
Fysieke toegankelijkheid van het gebouw voor leerlingen met een lichamelijke beperking.	De school is goed toegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke beperking. Zo is er een lift in het gebouw aanwezig en kan de leerling gebruik maken van het gehandicaptentoilet.
Beschikbaarheid van hulpmiddelen en aangepast lesmateriaal voor leerlingen met een lichamelijke beperking.	<p>Leerlingen met een lichamelijke beperking kunnen voor hun schoolwerk gebruik maken van een tekstverwerker. Verder wordt er op dit moment geen gebruik gemaakt van andere hulpmiddelen en aangepast lesmateriaal voor leerlingen met een lichamelijke beperking.</p> <p>De beschikbaarheid van hulpmiddelen en aangepast lesmateriaal wordt indien nodig op individueel niveau met ouders en leerling besproken. Leerlingen die motorisch minder vaardig zijn, kunnen een beroep doen op motorische remedial teaching binnen de trajectvoorziening.</p>
Begeleiding van leerlingen met spraaktaal belemmeringen.	Eventuele hulpmiddelen en aanpassingen kunnen indien nodig op individueel niveau besproken worden met ouders en de leerling, waarna gekeken wordt of dit gerealiseerd kan worden binnen de leeromgeving.
Samenwerking met ketenpartners in de signalering en begeleiding van leerlingen met fysiek-medische problematiek, bijvoorbeeld GGD en ambulante begeleiding.	In het zorgadviesteam worden op maandelijkse basis met de jeugdarts en jeugdverpleegkundige van de GGD Hart voor Brabant leerlingen met fysiek-medische problematiek besproken. Tevens wordt de jeugdarts op afroep ingeschakeld als leerlingen te veel of te vaak ziekteverzuim laten zien. Indien nodig wordt de ondersteuningsspecialist van mytyschool Gabriël ingeschakeld die school, ouders en de leerling kan ondersteunen bij het inschatten van de belastbaarheid van de leerling en om het onderwijsprogramma hierop te laten aansluiten. Tevens kan de ondersteuningsspecialist vakdocenten en de mentor indien nodig van handelingsadviezen voorzien.

3.3 Extra informatie over ondersteuning

Terug op Koers of Passend met anderen

Als het basis+traject onvoldoende bij kan dragen aan een succesvol vervolg van de schoolloopbaan van de jongere, dan is er extra ondersteuning nodig. Het Maaslandcollege voorziet in 'Weer terug op koers'- hybride begeleiding. Naast het lesinhoudelijke programma is er in deze vorm van begeleiding specifieke aandacht voor het ontwikkelen van de persoonlijke en interpersoonlijke competenties die nodig zijn in een reguliere onderwijssetting. Deze begeleiding wordt zowel individueel als groepsgewijs geboden. Er wordt nadrukkelijk ook gekeken naar wat er nodig is om een onderwijsondersteunende thuissituatie te helpen creëren, waar nodig met hulp van ketenpartners. De doelstelling van deze vorm van begeleiding is dat de jongere zich met behulp van de geboden ondersteuning zo ontwikkelt dat teruggeschakeld kan worden naar een reguliere klas met nazorg vanuit het ondersteuningsteam. Jongeren werken aan hun eigen leerdoelen die zijn vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Ook betrokken coaches/mentoren en vakdocenten ontvangen ondersteuning van de trajectvoorziening om deze leerlingen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen en begeleiden. Op regelmatige basis wordt de voortgang geëvalueerd met alle betrokkenen. Voor meer informatie over de 'Weer terug op koers' hybride begeleiding kunt u contact opnemen met mevrouw L. Lieftink, ondersteuningscoördinator/orthopedagoog. Zie voor meer informatie ook de site van het samenwerkingsverband (www.swvvo3006.nl).

Naast bovengenoemde ondersteuning kan het Maaslandcollege ook een extern alternatief ondersteuningsaanbod faciliteren: Passend met anderen. Er bestaan hierin twee begeleidingstrajecten, te weten een observatorium en een time-out. Zie voor meer informatie paragraaf 2.4.

Voortgezet Speciaal Onderwijs

In hoofdstuk 1 staat een beknopte beschrijving van het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Op het moment dat wij vermoeden dat een jongere aangewezen is op een gespecialiseerde voorziening om (weer) succesvol te zijn, dan gaan wij hierover in gesprek met ouders en de jongere. Zie ook de informatie in paragraaf 3.1.

3.4 Ontwikkeldoelen

Omdat passend onderwijs nooit klaar is hebben wij als school de volgende ontwikkeldoelen voor schooljaar 2023-2024:

Onderwerp <i>Waar gaat het over?</i>	Doelen <i>Wat willen we bereiken? Wat is er meer/anders/beter als we dit doel bereikt hebben?</i>	Termijnen <i>Wanneer verwachten we het doel te bereiken?</i>	Activiteiten <i>Wat gaan we doen om het doel te bereiken? Wie zijn daarbij betrokken?</i>
Vormgeven ondersteuningsstructuur Komend schooljaar vindt er een herstructurering van	- Er ligt een praktisch plan over hoe de trajectvoorziening de coaches ondersteunt binnen GO.	Augustus 2024	- Praktisch/concreet uitwerken en uitvoeren van een plan in doelen, tijd, acties, rollen en taken a.d.h.v. het verbeterbord,

<p>de trajectvoorziening plaats, met behoud van kwaliteit, om voor alle leerlingen binnen het Maaslandcollege passend onderwijs te kunnen realiseren. Het herstructureren van de trajectvoorziening valt samen met het versterken van de basisondersteuning zoals beschreven in het schoolplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De trajectvoorziening wordt opnieuw ingericht met behoud van kwaliteit en ondersteuning voor de leerlingen die dit nodig hebben. - De trajectvoorziening heeft een nauwe samenwerking met het coachcentrum, het opvanglokaal en de verzuimcoördinator en versterkt en ondersteunt elkaar waar nodig. - Binnen de trajectvoorziening is duidelijk wie welke rol en taak heeft en met welke inhoud. 		<p>met ondersteuning van schoolsupport.</p>
<p>Positief pedagogisch klimaat Het docententeam van de mavo werkt samen aan een eenduidig en gemeenschappelijk beeld van wat een veilig en positief pedagogisch klimaat inhoudt en implementeert dit in de klassen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Docenten hebben kennis van groepsvormingsprocessen en zetten activiteiten in bij aanvang schooljaar gericht op het goed neerzetten van de groep. - Normen en waarden binnen het mavo team zijn duidelijk, zowel voor docent als leerling. Dit wordt gevat in afspraken, regels en klassenmanagement - Het team heeft zicht op het huidige pedagogische klimaat, waar verbetering mogelijk is en hoe er gewerkt gaat worden aan de gewenste verbeteringen. 	<p>Augustus 2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een opvanglokaal voor leerlingen waar ruimte is voor ‘prikkelarme’ plekken, maatwerk, inzet leerlingbegeleider met gesprekken. - Het stewardprogramma wordt ingezet om de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen te vergroten en een gedragen leefklimaat te creëren. - Begeleider SWV sluit aan bij teamvergaderingen waarin er gewerkt wordt aan de doelen. - Begeleider SWV ondersteunt afdelingsleider in de voorbereiding van werkmiddagen met het team. - VSO – expert begeleidt docenten bij de uitvoering van de groepsvorming bij start schooljaar.
<p>Professionalisering en coaching</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteuningsteam 	<p>Augustus 2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionaliseringsbijeenkomsten met docenten

<p>De komende jaren zijn gericht op het verder professionaliseren van medewerkers gericht op het krachtgericht en vakdidactisch coachen in zowel de onder- als bovenbouw. Het Maaslandcollege richt zich op het opzetten van een coachcentrum om die verdere professionalisering vorm te geven.</p>	<p>is betrokken bij de werkgroep die het coachcentrum opzet, denkt mee over inhoud en organisatie, en krijgt een rol in de uitvoering van het coachcentrum.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteuningsteam en de begeleider SWV denken mee, op inhoud, bij het ontwikkelen van een coachplan voor de coaches die de training krachtgericht coachen afgerond hebben. - Het ondersteuningsteam heeft taken binnen het coachcentrum die erop zijn gericht om de professionaliteit van de docent t.a.v. coaching van de leerlingen te vergroten. - Het ondersteuningsteam op de werkvloer vergroot het laagdrempelig benaderbaar zijn voor docenten waardoor 'coaching on the job' mogelijk wordt. 		<p>(minimaal eenmaal per schooljaar).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coaching docenten door ondersteuningsteam (trajectvoorziening) en schoolsupport, bijvoorbeeld door middel van 'coaching on the job' op de GO-werkvloer en observaties in de les en tijdens gesprekken. - Deelname van de ondersteuningscoördinator/orthopedagoog aan de werkgroep die het coachcentrum opzet.
<p>Aanwezigheid Dit schooljaar wordt intensief ingezet op het vergroten van de aanwezigheid van leerlingen op school.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De aanwezigheid van leerlingen op school is vergroot en het aantal leerlingen met forse verzuimproblematiek is afgenomen. - Het verzuimprotocol is doorontwikkeld, inclusief de rol/taak van de aangestelde 	<p>Augustus 2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Deelname van de ondersteuningscoördinator/orthopedagoog aan de werkgroep verzuim op het Maaslandcollege welke zich richt op het verder ontwikkelen en implementeren van het verzuimprotocol en de rol/taak van de verzuimcoördinator.

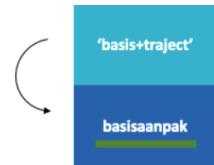
	verzuimcoördinator, en geïmplementeerd binnen school. Het protocol is in lijn met het ontwikkelde verzuimprotocol binnen het samenwerkingsverband.		- Deelname van de ondersteuningscoördinator/orthopedagoog aan de werkgroep aanwezigheid binnen het samenwerkingsverband.
--	--	--	--

Bijlage 1

ARRANGEMENT BEGELEIDING SWV 2023-2024

Toelichting:

De begeleiders van het samenwerkingsverband zijn er om het primaire proces binnen de school te begeleiden, wanneer de school op de ondersteuningsvraagstukken rondom jongeren extra expertise nodig hebben (en dat zelf niet in huis hebben).

Daarnaast hebben zij de essentiële rol in het samenbrengen van de locatie-uitkomsten op uiteenlopende vraagstukken. De groep begeleiders is in staat collectieve resultaten binnen het samenwerkingsverband te formuleren die richting geven op het gebied van werkwijze, procedure, route, protocol, richtlijnen, handelingsadviezen en beleid. Waar noodzakelijk worden er locatie- en contextafhankelijke vraagstukken in kaart gebracht en ondersteund. De groep begeleiders heeft een signalerende en proactieve rol binnen de scholen en het samenwerkingsverband. Zij onderhouden de contacten binnen de scholen met ondersteuningscoördinatoren, orthopedagogen en andere interne professionals van het ondersteuningsteam. Ook onderhouden zij het contact met extern betrokken organisaties van de school, zoals jeugdhulp, leerplicht en gemeenten.

De groep begeleiders draagt zorg voor een expertisegebied (ter vervanging van het deelteam complexe problematiek), met als doel het ondersteuningsnetwerk binnen het samenwerkingsverband te informeren over onderwijsontwikkeling, specialistische kennis, beschikbare middelen en nieuw beleid. Er vindt periodiek ook een gesprek met de locatiedirecteur van elke school plaats³.

Activiteiten begeleiders:

Met ingang van schooljaar 2023-2024 spreken we van twee soorten begeleiding: de generieke begeleiding en de specifieke begeleiding.

Onder de *generieke begeleiding* verstaan we hetzelfde programma voor alle locaties binnen het samenwerkingsverband. Een vaste collega zal planmatig verscheidene onderwerpen bespreken met functionarissen binnen de locatie om zowel ontwikkelingen binnen de scholen te volgen als ook zicht te krijgen op de ontwikkelingen binnen de hele regio door locatie-uitkomsten samen te brengen. Voor komend jaar focussen we op de volgende thema's: stand van zaken data (basis+), aanwezigheid (thuiszitters), ketenparteraanpak, doorstroom ondersteuningsniveaus en samenwerking ouders en jongere.

³ Tekst ondersteuningsplan 2023-2027 SWV VO 30 06 'Van format naar passend, inclusief onderwijs van formaat'. (blz.25/26)

De *specifieke begeleiding* wordt ingezet op basis van de hulpvragen van de locatie en aansluitend bij de ontwikkeling van de school. Na het inventariseren van deze hulpvragen in het arrangementsgesprek is er een voorstel voor inzet uitgewerkt op de hierna volgende pagina's per hulpvraag. De begeleider met specifiek passende expertise zal deze specifieke begeleiding dan oppakken.

Daarnaast worden er in schooljaar 23-24 ook een aantal thema's collectief opgepakt. Hiervoor is een notitie 'extra initiatieven' opgesteld en wordt in de directeurenvergadering van 18 september de inhoud vastgesteld. Dit gaat over de thema's: ondersteuningsteams versterken, ketenpartneraanpak, regionale thuiszittersaanpak en passend met anderen. Daarmee komen een aantal gestelde hulpvragen in het collectieve deel terecht. In de begeleiding van het collectieve deel is in principe ook de begeleider van het generieke deel betrokken.

In schooljaar 2023-2024 kijken we per periode (tot herfstvakantie - tot kerstvakantie – tot voorjaarsvakantie - tot meivakantie en tot zomervakantie) naar de inzet van de begeleiders en het daarbij behorende aantal uren. Voor de periode tot de herfstvakantie zijn de uren en gekoppelde personen bekend en ingevuld. Bij de (deel-)hulpvragen die later worden opgepakt staat: *wordt nog ingepland*.

Specifieke begeleiding

Hulpvraag 1:

Het Maaslandcollege streeft naar een positieve, pedagogisch didactisch veilige en inspirerende omgeving waarin de leerling zich gezien en gehoord voelt. Passend Onderwijs voor alle leerlingen. Middels de inzet van krachtgericht coachen van de individuele leerling door de coaches en in nauwe samenwerking met ouders. Daarnaast in de lessen door het vakdidactisch coachen. De komende jaren zijn gericht op het verder professionaliseren van medewerkers gericht op het krachtgericht en vakdidactisch coachen in zowel de onder- als bovenbouw. Het Maaslandcollege richt zich op het opzetten van een coachcentrum om die verdere professionalisering vorm te geven. Het ondersteuningsteam is betrokken bij de werkgroep die dit coachcentrum opzet, denkt mee over inhoud en organisatie, en krijgt een rol in de uitvoering van het coachcentrum.

Doel:

- Het ondersteuningsteam heeft een duidelijke rol en taak binnen de werkgroep 'coachcentrum'.
- Het ondersteuningsteam en de begeleider SWV denken mee, op inhoud, bij het ontwikkelen van een coachplan voor de coaches die de training Krachtgericht Coachen afgerond hebben.
- Het ondersteuningsteam heeft taken binnen het coachcentrum die erop zijn gericht om de professionaliteit van de docent t.a.v. coaching van de leerlingen te vergroten.
- Het ondersteuningsteam op de werkvloer vergroot het laagdrempelig benaderbaar zijn voor docenten waardoor coaching on the job mogelijk wordt.

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering: - Begeleider SWV heeft een rol op de werkvloer in het coachen van de coaches.	2 uur p/w	Elke

- Intervisie met collega's van het ondersteuningsteam gericht op het professionaliseren van de collega's van het ondersteuningsteam t.a.v. het coachen van de coaches.		
Indirecte professionalisering: - Begeleider SWV ondersteunt middels adviseren, sparren over de inhoud.		
Consultatie en advies over casuïstiek ¹ : - Begeleider SWV is sparringpartner.		
Advies en ondersteuning bij schoolontwikkeling t.a.v. passend onderwijs: - Begeleider SWV signaleert patronen en adviseert het MLC over inzet gericht op deze patronen. - M.b.v. het verbeterbord wordt gestructureerd en effect gewerkt aan de inzet van het ondersteuningsteam binnen het coachcentrum.		

Hulpvraag 2:

Het Maaslandcollege heeft een I-Budget aangevraagd met de ambitie; "Het docententeam van de mavo werkt samen aan een eenduidig en gemeenschappelijk beeld van wat een veilig en positief pedagogisch klimaat inhoudt."

De afdelingsleider van de mavo werkt samen met de orthopedagoog en de Begeleider SWV aan het uitvoeren van het plan om bovenstaande ambitie komend schooljaar te kunnen bereiken.

Doel:

- Docenten hebben kennis van groepsvormingsprocessen en zetten activiteiten in bij aanvang schooljaar gericht op het goed neerzetten van de groep.
- Normen en waarden binnen het mavo team zijn duidelijk, zowel voor docent als leerling. Dit wordt gevat in afspraken, regels en klassenmanagement.
- Het team heeft zicht op het huidige pedagogische klimaat, waar verbetering mogelijk is en hoe er gewerkt gaat worden aan de gewenste verbeteringen.
- Het stewardprogramma wordt ingezet om de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen te vergroten en een gedragen leefklimaat te creëren.
- Er is een opvanglokaal voor leerlingen waar ruimte is voor 'prikkelarme' plekken, maatwerk, inzet leerlingbegeleider met gesprekken.

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering: - Begeleider SWV sluit aan bij teamvergaderingen waarin er gewerkt wordt aan bovenstaand doel. - Begeleider SWV ondersteunt afdelingsleider in de voorbereiding van werkmiddagen met het team. - VSO – expert begeleidt docenten bij de uitvoering van de groepsvorming bij start schooljaar.	2 uur p/w	Elke
Indirecte professionalisering: Begeleider SWV adviseert middels sparren, meedenken op inhoud.		
Consultatie en advies over casuïstiek ¹ : Sparringpartner bij (complexe) casuïstiek.		

Advies en ondersteuning bij schoolontwikkeling t.a.v. passend onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> - Begeleider SWV heeft een signalerende rol, maakt bespreekbaar en adviseert op kwaliteit en ontwikkeling. - Begeleider SWV heeft samen met de afdelingsleider en de VSO-expert overleg over de inzet van de VSO-expert. 		
Doorstroombegeleiding:		
Anders:		

Hulpvraag 3: Dit doel wordt later in het jaar ingepland

Komend schooljaar vindt er een herstructurering van de ondersteuningsstructuur plaats, met behoud van kwaliteit, om voor alle leerlingen binnen het Maaslandcollege Passend Onderwijs te kunnen realiseren. Het herstructureren van de ondersteuningsstructuur valt samen met het versterken van de basisondersteuning zoals beschreven in het schoolplan. Het een kan niet zonder het ander.

Doel:

- De ondersteuningsstructuur wordt opnieuw ingericht met behoud van kwaliteit en ondersteuning voor de leerlingen die dit nodig hebben.
- Het ondersteuningsteam heeft een nauwe samenwerking met het coachcentrum, het opvanglokaal en het leer/werkplein en versterkt en ondersteund elkaar waar nodig.
- Binnen het ondersteuningsteam is duidelijk wie welke rol en taak heeft en met welke inhoud.
- Werknemers van het Maaslandcollege zijn op de hoogte van het ondersteuningsaanbod in de nieuwe structuur en de daartoe leidende routes.

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering:		Elke
Indirecte professionalisering: <ul style="list-style-type: none"> - Begeleider SWV denkt en ontwikkelt mee vanuit de visie van het Maaslandcollege over de inrichting van de ondersteuningsstructuur. - Begeleider SWV ondersteunt op vraag collega's binnen het ondersteuningsteam 		
Consultatie en advies over casuïstiek ¹ : <ul style="list-style-type: none"> - Begeleider SWV is sparringpartner en critical friend. 		
Advies en ondersteuning bij schoolontwikkeling t.a.v. passend onderwijs: Begeleider SWV denkt mee, adviseert en is sparringpartner.		

Hulpvraag 4:

Maaslandcollege heeft in het ondersteuningsaanbod een arrangement voor intensievere ondersteuning, het hybride koersklasarrangement. Leerlingen krijgen binnen dit arrangement ondersteuning van een persoonlijke begeleider in zowel individuele gesprekken als in groepsessies met de andere coachleerlingen. In de her te structureren ondersteuningsstructuur zal dit arrangement een plek moeten krijgen.

Doel:

- Het arrangement wordt ingezet voor leerlingen die een ondersteuningsbehoefte hebben die de leerlingbegeleiding overstijgt.

- Er is perspectief dat deze leerling, op termijn, voldoende kan profiteren van de basisondersteuning binnen het Maaslandcollege.
- Begeleiders van deze leerlingen kunnen inhoud geven om de persoonlijke- en groepsdoelen te bereiken.
- Begeleiders en orthopedagoog hebben intern overleg over de inhoud, voortgang van de leerlingen en extern met ouders en hulpverlening (wanneer deze betrokken is)

Activiteiten	Uren	Personen
Directe professionalisering: - Begeleider SWV sluit op vraag aan bij coachgesprekken.	1 uur p/w	Elke
Indirecte professionalisering: - Begeleider SWV sluit op vraag aan bij coachgesprekken, overleggen.		
Consultatie en advies over casuïstiek ¹ :		
Advies en ondersteuning bij schoolontwikkeling t.a.v. passend onderwijs: - Begeleider SWV sluit aan bij evaluatiemomenten met begeleiders en orthopedagoog. - Begeleider SWV denkt mee over welke plek dit arrangement krijgt in de ondersteuningsstructuur.		
Doorstroombegeleiding: - Begeleider SWV is betrokken bij aanmelding van leerlingen voor het hybride koersklasarrangement (Observatie PO, overleg PO). - Begeleider SWV is betrokken bij doorstroom van leerlingen.		
Anders:		

Schoolondersteuners Gedrag en Leren *voor het generieke deel*:

Naam:	Uren	Aanwezigheid
Elke Eijnhoven	4 uur p/w	
Totaal aantal uren inzet schoolondersteuning:		

Praktische wensen:

Fysiek - Medisch

Activiteiten	Medewerker:
Consultaties en trajecten op aanvraag	Didi van Schijndel

Onderwijszorgarrangementen psychiatrische problematiek (OZAPP)

Activiteiten	Contactgegevens algemeen: ozapp@zuiderbos.nl / 073-6847060 Monique Broeren en Rian Matla
Consultaties en trajecten op aanvraag	

Bijlage 2 – Protocol dyslexie

Inleiding

Het Maaslandcollege begeleidt leerlingen in het omgaan met dyslexie. Hierbij wordt de definitie van dyslexie gehanteerd door Stichting Dyslexie Nederland gevolgd: 'Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking.'⁴

Het Maaslandcollege stelt zich ten doel om leerlingen met dyslexie optimaal te ondersteunen in het omgaan met deze lees- en spellingproblemen. Anderzijds verwacht de school van leerlingen met dyslexie een inspanningsverplichting om zo goed mogelijk te leren omgaan met deze stoornis.

In het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van het Maaslandcollege wordt aandacht geschonken aan leerlingen met dyslexie. In het SOP staat vermeld welke begeleiding leerlingen met dyslexie ontvangen. De faciliteiten waarvan leerlingen met dyslexie gebruik mogen maken, worden in dit dyslexieprotocol nader toegelicht. Het Maaslandcollege volgt in haar dyslexieprotocol de richtlijnen uit het landelijke Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs⁵.

De volgende leerlingen komen in aanmerking voor gebruik van extra faciliteiten:

- Leerlingen die in het bezit zijn van een dyslexieverklaring. Deze dyslexieverklaring mag enkel afgegeven worden door een erkend deskundige zoals een GZ-psycholoog. Een kopie van de dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksverslag dienen aanwezig te zijn op het Maaslandcollege.
- Leerlingen bij wie extern onderzoek loopt naar de aanwezigheid van dyslexie mogen vooruitlopend op de uitslag van dit onderzoek voor **maximaal één jaar** gebruik maken van extra tijd bij toetsen. Voor het toekennen van extra tijd bij (school)examens is altijd een dyslexieverklaring nodig. De dyslexiescreening van het Maaslandcollege is geen extern onderzoek en valt buiten deze regeling.

Docenten worden op de hoogte gebracht van het feit dat een leerling dyslexie heeft zodra er een dyslexieverklaring (afgegeven door een erkend deskundige zoals een GZ-psycholoog) en onderzoeksverslag aan school zijn overhandigd. Docenten worden door middel van een faciliteitenlijst op de hoogte gebracht van de leerlingen die gediagnosticeerd zijn met dyslexie en van welke faciliteiten zij gebruik mogen maken. Tevens is er voor alle docenten een brochure beschikbaar waarin staat weergegeven wat dyslexie is, van welke faciliteiten leerlingen met dyslexie gebruik mogen maken op het Maaslandcollege en waarin didactische en pedagogische richtlijnen voor docenten staan weergegeven.

⁴ Stichting Dyslexie Nederland, De Jong, P. F., De Bree, E. H., Henneman, K., Kleijnen, R., Loykens, E. H. M., Rolak, M., Struiksmā, A. J. C., Verhoeven, L., & Wijnen, F. N. K. (2016). Dyslexie: diagnostiek en behandeling. Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland.

http://www.stichtingdyslexienederland.nl/images/publicaties/dyslexie_diagnostiek_en_behandeling_2016.pdf

⁵ Henneman, K., Bekebrede, J., Cox, A., & De Korse, H. (2013). Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs. Handreiking voor directie, middenmanagement en docenten. KPC groep: Helvoirt.

Faciliteiten voor leerlingen met dyslexie

Een leerling met dyslexie wordt gezien als een reguliere leerling die op basis van een dyslexieverklaring gebruik mag maken van enkele ondersteunende faciliteiten. Deze faciliteiten worden vermeld op een persoonlijke dyslexiepas die de leerling ontvangt.

De mogelijke faciliteiten op deze dyslexiepas zijn:

- meer tijd (20%) bij toetsen en (school)examens.
- meer mondelinge toetsen (in overleg met de vakdocent).
- gebruik van laptop of Ipad, eventueel met spellingcontrole.
- verklanking door middel van voorleessoftware.
- een aangepaste spellingbeoordeling:
 - Spelfouten worden alleen fout gerekend indien specifiek de spelling wordt getoetst. Fouten in de werkwoordspelling worden altijd fout gerekend.
 - Leerlingen plakken boven aan hun toets een dyslexiesticker, om de docent er aan te herinneren dat een aangepaste spellingbeoordeling gehanteerd dient te worden. De leerling is hier zelf verantwoordelijk voor.
 - Bij een spellingtoets wordt aan de leerling met dyslexie met aangepaste spellingbeoordeling geen cijfer gegeven lager dan een 3.0
 - Voor het centraal eindexamen geldt dat er geen verschil gemaakt wordt tussen leerlingen met en zonder dyslexie in de beoordeling van spelling. Hierbij geldt dat leerlingen met dyslexie gebruik mogen maken van spellingcontrole bij het vak Nederlands.

Een leerling met een dyslexieverklaring mag in alle gevallen gebruik maken van extra tijd bij toetsen, ook wanneer deze aanpassing niet op de verklaring vermeld staat. Alle andere gewenste aanpassingen moeten altijd vermeld staan op de dyslexieverklaring om hiervoor in aanmerking te komen. Bij toetsen en (school)examens wordt standaard gebruik gemaakt van lettertype Arial 12, waardoor een aangepast lettertype voor leerlingen met dyslexie als aanpassing niet nodig is.

Voor de uitvoering van de faciliteiten ligt een taak en verantwoordelijkheid bij zowel de leerling als de docent. De leerling heeft de dyslexiepas altijd bij zich en kan deze desgevraagd bij een toets laten zien. De docent honoreert de faciliteiten die op de dyslexiepas zijn weergegeven. De leerling zorgt ervoor dat de docent ruim van tevoren op de hoogte is van relevantie informatie en wensen zoals het maken van een toets met behulp van een tekstverwerker of voorleessoftware.

Voor meer informatie over de verschillende mogelijke faciliteiten, hulpmiddelen en de dyslexiepas kan contact worden opgenomen met de dyslexiecoach of de ondersteuningscoördinator.

Digitale hulpmiddelen

Leerlingen met dyslexie waarbij verklanking in de dyslexieverklaring staat weergegeven, hebben recht op het gebruik van voorleessoftware bij toetsen en (school)examens. Hiervoor wordt binnen de schoolse online omgeving het programma ClaroRead beschikbaar gesteld. De leerling kan er tevens voor kiezen de toets te maken met behulp van een tekstverwerker in plaats van op papier.

Docenten staan het gebruik van digitale hulpmiddelen tijdens toetsen in de klas toe, mits aangegeven op de dyslexiepas van de leerling. Werkwijze bij digitale toetsing en het gebruik van voorleessoftware:

- Docenten leveren de toetsen digitaal aan op usb-stick, zodat de leerlingen de toetsen kunnen maken met behulp van een tekstverwerker en/of kunnen laten voorlezen door ClaroRead.
 - o Indien de leerling een toets met behulp van een tekstverwerker maakt, zorgt de docent voor een werkplek waar de leerling zijn werk kan maken zonder dat leerlingen in de omgeving mee kunnen kijken.
 - o Indien de leerling een toets voorgelezen wil hebben door middel van ClaroRead, zorgt de leerling zelf voor oortjes of een koptelefoon.
- Indien een leerling de toets enkel voorgelezen wil krijgen, maakt hij/zij de toets op papier en levert deze op papier in.
- Een leerling die de toets met behulp van een tekstverwerker heeft gemaakt, kan de toets op twee manieren inleveren: een geprinte versie of een opgeslagen versie op usb-stick.

Docent en leerling hebben een gedeelde verantwoordelijkheid aangaande digitale toetsing: de docent dient ervan op de hoogte te zijn dat de leerling een digitale versie van de toets behoeft, de leerling dient de docent hierover te informeren.

Het gebruik van de genoemde digitale hulpmiddelen is niet vrijblijvend. Leerlingen hebben rechten, maar ook plichten. In geval van fraude verliest de leerling het recht op het gebruik van het digitale hulpmiddel. In het geval de leerling een laptop gebruikt, mag deze alleen voor schoolse zaken gebruikt worden.

Leerlingen met dyslexie kunnen daarnaast digitale boeken vergoed krijgen van de school. In overleg met de ondersteuningscoördinator kunnen zij de materialen bestellen bij Dedicon. Vervolgens dienen zij het bedrag eerst zelf voor te schieten. Dit bedrag kan achteraf gedeclareerd worden bij de ondersteuningscoördinator.

Begeleiding in de brugklas

In het brugklasjaar hebben leerlingen de gelegenheid om op vrijwillige basis tijdens één lesuur per week begeleiding te volgen voor dyslexie. In deze wekelijkse begeleiding wordt gewerkt met een vast programma. Aan de hand van dit programma wordt onder andere aandacht besteed aan lezen, komen leertips voor Nederlands en de moderne vreemde talen aan bod en krijgen leerlingen de ruimte om individuele hulpvragen te stellen. Om de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen te vergroten, wordt in de begeleiding ook kennis gemaakt met de verschillende digitale hulpmiddelen. De dyslexiecoach demonstreert de digitale hulpmiddelen en laat leerlingen de mogelijkheden ervan zien. De dyslexiecoach geeft tevens aan wat de rechten en plichten zijn van zowel docenten als leerlingen. Met vragen kunnen leerlingen en hun ouders bij de dyslexiecoach terecht.

Daarnaast is het belangrijk dat er oog is voor het welzijn van de leerlingen en het sociaal-emotionele aspect van dyslexie. Tijdens de begeleiding is daarom aandacht voor de verhalen en ervaringen van de leerlingen en leren zij van de tips en adviezen van elkaar.

Aanpassingen op het gebied van een moderne vreemde taal

Wanneer de dyslexie ondanks de geboden faciliteiten een ernstige belemmering vormt voor de leerling, is het mogelijk om een aangepast programma (onderbouw havo/vwo), dispensatie (mavo) of vrijstelling (bovenbouw vwo) aan te vragen voor Duits of Frans. De mogelijkheden zijn verschillend per jaarlaag en onderwijsniveau.

Mavo (vmbo-tl)

Vrijstelling in leerjaar 2

Gedurende de gehele mavo periode is Engels verplicht als vreemde taal, hier kan geen vrijstelling voor gevraagd worden. Tijdens het tweede leerjaar kan lopende het schooljaar wel vrijstelling gevraagd worden voor het vak Frans of Duits. Ouders en leerling kunnen hiervoor een verzoek indienen bij de ondersteuningscoördinator vanaf 1 januari in het tweede leerjaar. Op dat moment heeft de leerling voldoende kennis kunnen maken met het vak Duits om een weloverwogen en beargumenteerde keuze te kunnen maken tussen het vak Frans en het vak Duits.

Om in aanmerking te komen voor dispensatie moet de leerling voldoen aan onderstaande eisen:

1. Er is een dyslexieverklaring aanwezig waaruit de noodzaak blijkt (dit wordt beoordeeld door de ondersteuningscoördinator).
2. Er is sprake van voldoende inzet en motivatie en de leerling heeft gevolg gegeven aan de geadviseerde begeleiding.
3. De leerling ervaart dusdanige hinder van de vreemde taal, dat daardoor bevordering naar een hogere klas in gevaar komt, terwijl de capaciteiten aanwezig zijn.
4. De leerling is in staat zelfstandig te werken, zodat er een goede onderwijskundige besteding is voor de uren die vrijkomen door de dispensatie.

De docentenvergadering geeft aan of aan de voorwaarden/eisen 2 tot en met 4 is voldaan. Op grond van dit advies en het advies van de ondersteuningscoördinator neemt de afdelingsleider mavo een besluit over toekenning van de dispensatie. Indien de dispensatie wordt toegekend, informeert de ondersteuningscoördinator ouder(s)/verzorger(s), leerling, mentor/coach en vakdocenten.

Vrijstelling in leerjaar 3

Ouders en leerling kunnen een verzoek indienen voor een vrijstelling voor het vak Frans en Duits in leerjaar 3. Dit verzoek dient schriftelijk ingediend te worden bij de ondersteuningscoördinator. De deadline voor het indienen van een dergelijk verzoek is 1 maart in leerjaar 2.

Om in aanmerking te komen voor een vrijstelling moet de leerling voldoen aan onderstaande eisen:

1. Er is een dyslexieverklaring aanwezig waaruit de noodzaak blijkt (dit wordt beoordeeld door de ondersteuningscoördinator).
2. Er is sprake van voldoende inzet en motivatie en de leerling heeft gevolg gegeven aan de geadviseerde begeleiding.
3. De leerling ervaart dusdanige hinder van de vreemde talen Frans en Duits, dat daardoor bevordering naar een hogere klas in gevaar komt, terwijl de capaciteiten aanwezig zijn.

De docentenvergadering geeft aan of aan de voorwaarden/eisen 2 en 3 is voldaan. Op grond van dit advies en het advies van de ondersteuningscoördinator neemt de afdelingsleider mavo een besluit over toekenning van de dispensatie. Wanneer het verzoek wordt toegekend, kiest de leerling een vervangend examenvak voor in het derde leerjaar.

Onderbouw havo of vwo

Een vrijstelling voor een moderne vreemde taal is in de onderbouw havo en vwo niet mogelijk. Het Maaslandcollege heeft wel zelf de vrijheid om een eigen invulling te geven aan het onderwijsprogramma bij de vakken Frans en Duits. Voor Engels geldt dit niet, omdat dit een verplicht eindexamenvak is. Een aangepast programma voor een moderne vreemde taal wordt enkel ingezet bij leerlingen met een zeer ernstige vorm van dyslexie. De leerling dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

1. Op het Maaslandcollege is een dyslexieverklaring aanwezig waaruit de noodzaak blijkt (dit wordt beoordeeld door de ondersteuningscoördinator).
2. Er is sprake van voldoende inzet en motivatie en de leerling heeft gevolg gegeven aan de geadviseerde begeleiding.
3. De leerling heeft over het geheel van de vakken, uitgezonderd de taal waarvoor aanpassing gevraagd wordt, voldoende capaciteiten voor het onderwijsniveau dat de leerling volgt.
4. De taal waarvoor aanpassing gevraagd wordt, vormt een dusdanig struikelblok dat een naar verwachting succesvolle afronding van de opleiding havo/vwo verhinderd wordt.
5. De leerling is zich ervan bewust en gaat ermee akkoord dat er in de bovenbouw niet alsnog voor de taal gekozen kan worden.

De docentenvergadering geeft aan of aan de voorwaarden 2 tot en met 4 is voldaan. Op grond van dit advies en het advies van de ondersteuningscoördinator neemt de conrector onderwijs een besluit over toekenning van een aangepast programma.

Procedure aanvraag aangepast programma onderbouw:

- Ouders en leerling dienen een schriftelijk verzoek in bij de ondersteuningscoördinator. Dit verzoek kan vanaf 1 januari in het tweede leerjaar worden ingediend. Op dat moment heeft de leerling voldoende kennis kunnen maken met het vak Duits om een weloverwogen en beargumenteerde keuze te kunnen maken tussen het vak Frans en het vak Duits. De ondersteuningscoördinator gaat in overleg met de vakdocenten en de afdelingsleider.
- Het docententeam en de ondersteuningscoördinator brengen een advies uit.
- Naar aanleiding van de gegeven adviezen neemt de conrector onderwijs een besluit over toekenning van het aangepaste programma.
- Ouder(s)/verzorger(s) en leerling worden geïnformeerd door de ondersteuningscoördinator.
- De betrokken vakdocent en mentor/coach worden geïnformeerd over het aangepaste programma.

Bovenbouw havo

In de bovenbouw van de havo maakt de leerling een profielkeuze. Enkel in het profiel Cultuur en Maatschappij is het verplicht een tweede moderne vreemde taal te volgen. Dispensatie van deze moderne vreemde taal is binnen dit profiel niet mogelijk. Leerlingen met dyslexie die geen tweede vreemde taal willen volgen, zijn daarom genoodzaakt een ander profiel te kiezen.

Bovenbouw vwo

Voor vwo-leerlingen is in de bovenbouw een tweede moderne vreemde taal verplicht. In een aantal gevallen is het mogelijk om ontheffing voor deze tweede moderne vreemde taal aan te vragen. De aanwezigheid van een stoornis die betrekking heeft op een taal (onder andere dyslexie) kan een

mogelijke reden zijn voor het verlenen van deze ontheffing. In plaats van de tweede moderne vreemde taal volgt de leerling een ander examenvak. Het betreft dan ook geen verlichting van het algehele programma. De mogelijkheid tot het verlenen van deze ontheffing betekent tevens niet direct een recht op het verkrijgen van deze ontheffing. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend indien de taal een blokkade vormt voor de leerling en de leerling op een lager onderwijsniveau dreigt uit te komen. De school maakt een afgewogen inschatting waarbij niet alleen de resultaten van de talen, maar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket worden meegenomen.

Procedure ontheffing bovenbouw vwo:

- De leerling dient een verzoek in bij de conrector onderwijs, uiterlijk op 1 maart van het derde leerjaar.
- De conrector gaat in overleg met de ondersteuningscoördinator en de vakdocenten.
- De ondersteuningscoördinator en vakdocenten brengen een advies uit aan de conrector onderwijs.
- De conrector onderwijs neemt een beslissing.
- Ouder(s)/verzorger(s) en leerling worden door de conrector onderwijs geïnformeerd of het verzoek tot ontheffing gehonoreerd is. De leerling kiest bij een positief besluit over de ontheffing een ander vak in plaats van de moderne vreemde taal.

Dyslexiescreening

Brugklasleerlingen

Alle brugklasleerlingen maken aan het begin van het schooljaar een lees- en spellingtoets om hun lees- en spellingniveau in kaart te brengen. Leerlingen die hierbij het gewenste streefniveau niet behalen, worden aangemeld voor lees- en spellingbegeleiding. In deze begeleiding werken zij één uur per week in een online remedieerprogramma naar dit gewenste streefniveau toe. Als er na een halfjaar remediëring onvoldoende vooruitgang geboekt is door een leerling en er andere signalen zijn die aanleiding geven tot het uitvoeren van een dyslexiescreening, dan zal deze screening worden afgenomen. Om in aanmerking te komen voor een dyslexiescreening wordt niet enkel gekeken naar de onvoldoende vooruitgang die is geboekt in het online remedieerprogramma, maar ook naar de scores in het basisonderwijs en de scores op de stillestoets *tekenbeet* en het *PI-Signaleringsdictee* die tijdens de eerste bijeenkomst van de lees- en spellingbegeleiding worden afgenomen. Het doorlopen van het online remedieerprogramma is tevens een voorwaarde om voor de dyslexiescreening in aanmerking te komen. Voorafgaand aan de remediëring worden ouders geïnformeerd over het proces. Na afloop van een screening ontvangen ouders de uitslag en een advies.

Leerlingen uit hogere leerjaren

Het is tevens mogelijk om leerlingen uit hogere klassen aan te melden voor een dyslexiescreening. Aanleiding om een leerling deel te laten nemen aan de dyslexiescreening is bijvoorbeeld tegenvallende leerresultaten bij de (taal)vakken als gevolg van tijd tekort. De mentor meldt een leerling bij het ondersteuningsteam aan voor een dyslexiescreening. Voorafgaand aan deze aanmelding heeft de mentor/coach schriftelijk toestemming verkregen van ouders. Er wordt enkel op het uitvoeren van een dyslexiescreening over gegaan, als voldoende signalen hiertoe aanleiding geven. De informatie uit het dossier van de basisschool wordt hierbij ook altijd meegenomen.

In de dyslexiescreening wordt in beide gevallen gebruik gemaakt van het signaleringsinstrument behorende bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs⁶. Aangevuld met enkele extra onderzoeksinstrumenten. De screening bestaat hiermee uit een deel spelling (zinnendictee *het wonderlijke weer* en *het PI-screeningsdictee*) en een deel lezen (stilleestoets *hoe gevaarlijk is een tekenbeet* en de woordleestoetsen *EMT* en *Klepel*). Indien de dyslexiescreening leidt tot een advies voor begeleiding en/of vervolgonderzoek dan zijn de hieraan verbonden kosten voor de rekening van ouders.

⁶ Henneman, K., & Kleijnen, R. (2005). Signaleringsinstrument bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs. KPC Groep: Helvoirt.

Bijlage 3 – Protocol dyscalculie

Docenten worden op de hoogte gebracht van het feit dat een leerling dyscalculie heeft zodra er een dyscalculieverklaring (afgegeven door een erkend deskundige zoals GZ-psycholoog) en onderzoeksverslag aan school zijn overhandigd. Aan het begin van ieder schooljaar worden docenten door middel van een lijst op de hoogte gebracht van de leerlingen die gediagnosticeerd zijn met dyscalculie. Tevens is er voor alle docenten een brochure beschikbaar waarin staat weergegeven wat dyscalculie is, van welke faciliteiten leerlingen met dyscalculie gebruik mogen maken op het Maaslandcollege en waarin richtlijnen voor docenten staan weergegeven. In het omgaan met dyscalculie volgt het Maaslandcollege de richtlijnen uit het landelijke protocol Ernstige Reken Wiskunde-problemen en Dyscalculie.

De leerling krijgt een dyscalculiepas waarmee hij/zij aan kan tonen aan bijvoorbeeld surveillerende docenten dat hij/zij dyscalculie heeft. Op deze pas staat vermeld van welke faciliteiten de leerling, in overeenstemming met de dyscalculieverklaring, gebruik mag maken. Mevrouw Van den Akker is dyscalculiecoach en biedt leerlingen met dyscalculie, indien nodig, gedurende hun gehele schoolloopbaan op het Maaslandcollege begeleiding.

De volgende faciliteiten worden, in overeenstemming met de dyscalculieverklaring, verleend voor de vakken wiskunde, economie, M&O, natuurkunde, scheikunde, aardrijkskunde, biologie en science:

- 20% meer tijd bij toetsen en (school)examens;
- Bij centrale examens een half uur tijdverlenging;
- Gebruik rekenmachine is altijd toegestaan, behalve bij officiële rekentoetsen;
- Gebruik van standaard rekenkaarten (aangeleverd door het College voor Toetsen en Examens) is toegestaan bij toetsen, schoolexamens en centrale examens die substantieel rekenwerk bevatten en bij de rekentoetsen;
- Gebruik van gele formulekaarten (aangeleverd door school) zijn toegestaan bij toetsen in de onderbouw (niet bij schoolexamens, centrale examens en de rekentoetsen).

Een leerling met dyscalculie kan in aanmerking komen voor een aangepaste rekentoets mits er voldaan wordt aan de door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde criteria.